№ 219. Poniedziałek 22. Września 1856. Rok Gazecie 46.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

Wiedeń, 19go września. Jego c. k. Apost. Mość odjechał wczoraj dnia 18. b. m. wieczór z Schönbrunu do Kollin.

(Zaraza bydła.)

Lwów, 18. września. Według wykazów urzędowych z pierwszej połowy bieżącego miesiąca zmniejszyła się znacznie zaraza bydła w lwowskim okręgu administracyjnym. Wykazano jeszcze dziewięć miejsc, w których grasuje zaraza, ale tylko w trzech miejscach pozostało w ogóle 17 sztuk bydła chorego. Do wykazanych dziewięciu miejsc dotkniętych zarazą policzono także wieś Majdan w obwodzie Przemyskim na granicy polskiej. Jednak spodziewać się, że przy użyciu należytych środków ostrożności zaraza sprowadzona do Majdanu przez nieostrożność z Królestwa Polskiego wkrótce będzie przytłumiona.

(Nowiny dworu. — Pismo ministra spraw wewnętrznych odczytane na zgromadzeniu uczonych.)

Wiedeń, 19. września. Jego cesarzew. Mość Arcyksiążę Albrecht odjechał na Babolnę do oedenburgskiego obwodu administracyjnego dla przyjęcia Jego c. k. Apost. Mości na pograniczu podczas teraźniejszej podróży Najjaśniejszego Pana, i dla zlustrowania wprzód niektórych oddziałów wojskowych.

— Ich MM. Cesarstwo słuchali dnia 14. b. m. przed odjazdem z Gracu mszy świętej w kościele katedralnym, którą miał książę biskup Seckau przy asystencyi kapituły. Po mszy świętej odprowadzał książę biskup Ich MM. Cesarstwo wraz z kapitułą i liczną asystencyą do przedsionka, gdzie równie jak podczas przyjęcia podał Najjaśniejszemu Państwu wodę święconą. Ich MM. Cesarstwo udali się następnie powozem do dworca kolei żelaznej.

— Jego cesarzew. Mość Arcyksiążę Ferdynand Maksymilian powrócił z Wenecyi do Tryestu.

W salonach Jego Excelencyi ministra spraw wewnętrznych barona Bach odbyła się dnia wczorajszego uczta przygotowana na 40 członków zgromadzenia badaczów natury. Pismo Jego Excelencyi ministra spraw wewnętrznych, które przedwczoraj odczytał dr. Hyrtl na pierwszem zgromadzeniu plenarnem jest tej osnowy:

„Szanowni Panowie!

Za Waszem pośrednictwem mam przyjemność powitać jak najuprzejmiej w imieniu rządu obradujace teraz w Wiédniu zgromadzenie niemieckich badaczów natury i lekarzy. Wiek nas zawdzięcza znaczną część postępu tegoczesnego uczonym badaniom w dziedzinie nauk przyrodzonych. Rząd cesarski uznaje z przyjemnością zasługi tych mężów, którzy przyczynili się tak wiele do podźwignienia umiejętności i zastosowania ich w życiu praktycznem, i w niejednym kierunku utorowali społeczności ludzkiej nową drogę do dalszego rozwoju. Do tych rezultatów przyczyniły się znacznie badania niemieckie i niemiecka naukowość, a zgromadzenie teraźniejsze posiada we wszystkich wydziałach naukowych licznych i godnych zastępców. Rząd cesarski szczyci się tem prawdziwie, że w stołecznem mieście Cesarstwa zgromadziło się znów to grono uczonych, i ma sobie za miły obowiązek wspierać we wszystkiem jak najusilniej czcigodne zgromadzenie Wasze. Raczcie szanowni Panowie podać pismo niniejsze do wiadomości pierwszego zgromadzenia powszechnego i przyjąć wyraz wysokiego poważania mego.

Aleksander baron *Bach.*"

Ameryka.

(Budżet Stanów zjednoczonych.)

Nowy Jork, 30. sierpnia. Budżet unii oznaczony został na 63,604.023 dolarów. Z tego przypada na lądową i morską armię 28,413.803 dolarów. W roku 1792 wynosił cały budżet wydatków Stanów zjednoczonych tylko 1,877.904 w 1833 roku 22,049.298 a 1851 roku 48 milionów dolarów. Na armię wydano w roku bieżącym w okrągłej sumie 10,600.000 dolarów; na marynarkę 8,140.000 zresztą $4^1/_2$ milion. na specyalne potrzeby; 3 milion. na zbrojownie i fortyfikacye, a $1^1/_2$ milion. na różne rzeczy.

Hiszpania.

(Sekwestr dóbr królowy Krystyny ma być odwołany. — Zapowiedzenie konstytucyi. — Dług bieżący. — Regulacya granic od Francyi. — Cholera. — Poseł belgijski zawierzytelniony. — Rozporządzenia do gubernatorów. — Depesze z 13. i 14. września.)

Ajenturze Havas piszą z **Madrytu** z 10. września: „Obiega pogłoska, że rząd chce znieść sekwestr ciążący na dobrach królowy Krystyny. — Podług wiarogodnych pogłosek nie podlega już żadnej wątpliwości, że nowa konstytucya w krótkim czasie ogłoszona zostanie. Jest to konstytucya z roku 1845 z dodatkiem, który koronie i swobodom publicznym zapewnia wzajemne gwarancye. — Podług wykazu ogłoszonego w gazecie madryckiej wynosił dług bieżący na dniu 1go września 501,524.908, a fundusz amortyzacyjny 61,524.928 realów. „Epoca" donosi, że rząd postanowił wypłacać od 1. stycznia 1857 procenta od długu państwa bez poprzedniego oznajmienia za okazaniem kuponów, tak jak jest w zwyczaju we Francyi i innych państwach europejskich. — Regulacya granicy między Hiszpanią i Portugalią jest już ukończona, i wkrótce rozpocznie się stawianie kamieni granicznych. — Cholera pokazała się w Kordubie; w Madrycie i prawie w całej Hiszpanii ustała już zupełnie."

„Mianowany teraz ambasadorem dotychczasowy belgijski rezydent ministeryalny hrabia Straeten-Ponthoz doręczył wczoraj ze zwykłą ceremonią Królowej swoje nowe listy wierzytelne, i miał przytem stosowną przemowę, na którą Królowa bardzo uprzejmie odpowiedziała."

Okólnikiem ministra spraw wewnętrznych pana Rio Rosas rozporządzono pod względem czynności władz wojskowych i cywilnych co następuje:

Art. 1. Za 14 dni zacząwszy od dzisiaj muszą wszyscy nowi gubernatorowie prowincyi rozpocząć swe funkcye. Art. 2. Gorliwość i uwagę swoję mają zwrócić najszczególniej na teraźniejszy stan korporacyi municypalnych i prowincyalnych. Art. 3. Od dziesiątego października ustaje nadane kapitanom jeneralnym, komendantom lub gubernatorom prowincyi upoważnienie rozwiązywania municypalności i deputacyi. Art. 4. W przypadku, jeżeli władze wojskowe i cywilne nie zgadzają się, natenczas rząd rozstrzyga. Art. 5. Rozwiązania i nowe mianowania, które po 10. października potrzebne będą, należą do spraw rządu. Art. 6. Tylko w nadzwyczajnych wypadkach mogą wojskowe i cywilne władze rozwiązać deputacye itd., i zastąpić tymczasowemi.

Depesza z **Madrytu** z 13. września donosi: „Jenerał Aleson zajmie miejsce jenerała Crespo, usuniętego dekretem królewskim z posady jeneralnego kapitana wysp filipińskich. — Wszędzie panuje największa spokojność."

Depesza z **Madrytu** z 14. września donosi: „Jenerał Urbistondo mianowany został (w miejsce Alesona) jeneralnym kapitanem Andaluzyi. — Rząd zgadza się zupełnie w kwestyi konstytucyjnej."

Anglia.

(Wiadomości bieżące. — Goście na popisy wojskowe austryackie. — Śledztwa w zakładach ubogich.)

Londyn, 13. września. Jenerał-major sir Hugh Jose, który podczas wojny przebywał w charakterze pełnomocnika angielskiego w głównej kwaterze francuskiej, otrzymał od księcia Cambridge zlecenie udania się do Austryi dla przypatrzenia się zapowiedzianym manewrom wojskowym.

— Zwierzchność rządowa w sprawach zakładów dla ubogich zakomunikowała przełożonym domu ubogich w Marylebone akta śledztwa względem kar cielesnych na kobietach i dziewczętach, i poleciła im, by podanie się do dymisyi dwóch urzędników przyjęli, a dozorcę ze służby oddalili.

Francya.

(Podróż księia Napoleona. — Przesilenie pieniężne. — Potoczne.)

Paryż, 14. września. Podług depeszy telegraficznej przybył książę Napoleon na dniu 12. b. m. z dwoma okrętami swej ekspedycyi do Sztokholmu, gdzie go Król Oskar przyjmował w swoim pałacu, a potem udał się do Drottningholm dla oddania wizyty obydwom Królowom. Książę chciał 8 dni zabawić w Sztokholmie.

— W ministeryum finansow mianowano komisyę, by obmyśliła stosowne środki do usunięcia zgubnych wpływów przesilenia pieniężnego, a mianowicie wzmagającej się od niejakiegoś czasu coraz bardziej spekulacyi z monetą srebrną. Komisya ta miała już obliczyć, że w bardzo małym przeciągu czasu wprowadzono do Francyi złota za $19^1/_{20}$ milionów a wywieziono srebrnej monety za 10,060.000 franków. — Rosyjski jenerał Martinau, który na dniu 8. września r. z. podczas obrony Małakowa otrzymał ciężką ranę, przybył tu w przejeździe do wód w Bourbonie.

Belgia.

(Kongres dobroczynności.)

Bruksela, 15. września. Internacyonalny kongres dobroczynności odbył dziś wstępne posiedzenie pierwszej swojej sesyi.

Holandya.

(Otwarcie sesyi izb. — Treść mowy od tronu.)

Haaga, 15. września. Właśnie otworzono sesyę izb. W mowie od tronu oznajmia Król między innemi; że w ciągu tegorocznej sesyi ma być przedłożona ustawa względem emancypacyi niewolników w zachodnich Indyach, i że tymczasowo użyte zostaną stosowne środki do ulepszenia teraźniejszego ich stanu. Żądana będzie subwencya rządowa na poparcie rozmaitych przedsiębierstw kolei żelaznych, któreby bez tego niemogły przyjść do skutku. Mimo to zaproponuje rząd i w tym roku amortyzacyę długu. Równocześnie przedłożone zostaną ustawy względem uregulowania wyższych, średnich i niższych szkół w państwie. „Staranność o to wszystko“ — powiada mowa od tronu, — „co należy do zakresu wolności sumienia, jest jedną z najdawniejszych tradycyi mego rodu. Ona też spowodowała i mię szukać środków, by ile możności uchylić liczne zażalenia na ułożoną niedawno regulacyę szkół ludowych. Przy pomocy Panów pragnę zapewnić krajowi zakłady szkolne, w których ukształcony i rozwinięty od wieku za pomocą chrześciaństwa religijny charakter narodu szanowany będzie, a zarazem popieranie nauk i zasada jedności w narodzie uwzględnione zostaną.“ Jutro nastąpi rozpoznanie pełnomocnictw i wybór prezydenta, czego oczekują z wielką ciekawością.

Szwajcarya.

(Manifest ministra rosyjskiego. — Schwyzer Ztg. o powstaniu w Neuenburgu.)

Berna, 13go września. Rosyjski ambasador przy federacyi szwajcarskiej, p. Krüdener, przedłożył prezydentowi Federacyi za pośrednictwem rady federacyjnej manifest rosyjskiegp ministra spraw zewnętrznych. Rosya orzeka w nim swoją politykę zagraniczną i oświadcza, ze przedewszystkiem chce szanować niezawisłość każdego państwa, tak mniejszego jak i większego; wyjaśnia oraz przyszłą wewnętrzną polityką rosyjską, która zasadzać się będzie w ogóle na postępie i reformach.

„Schwyzer Ztg.“ zawiera korospendencyę z Berna o wypadkach zaszłych w Neuenburgu. Nie stawając bynajmniej w obronie powstania, uniewinnia korespondent ztemwszystkiem przywódźców jego z wielką gorliwością, a między innemi pisze: „Przedewszystkiem pamiętać o tem należy, że w obecnem położeniu rzeczy stosunek Neuenburga do Prus nie był prawnie ustalony i uporządkowany; zobowiązania mieszkańców w obec Prus nie były jeszcze zniesione, a teraźniejszy porządek publiczny nie zobowiązywał jeszcze rojalistów stanowczo. Łatwo też można było przewidzieć, że takie stosunki doprowadzić muszą do konfliktu, którego w drodze legalnej załatwić niepodobna, a że mu wcześnie niezdołano zapobiedz, wina to po większej części władz związkowych. Zerwanie się więc rojalistów nie należy uważać koniecznie za zdradę kraju, mianowicie federacyi szwajcarskiej, zwłaszcza wziąwszy i to na uwagę, że szwajcarskie prawo publiczne w nowszych czasach polega na bardzo wątłych podstawach, i że co dziś dobre i patryotyczne, może być nazajutrz potępione i karane, a to według tego, jakie stronnictwo ster rządowy owładnie.“

Włochy.

(Przybycie posła tureckiego. — Połączenie kolei. — Roboty fortyfikacyjne. — Domyślny skład w kuryi. — Ułaskawienie papieskie. — Mgr. Chigi w Moskwie. — Koncentracya wojsk.)

Turecki poseł przy dworze turyńskim, Mehemed Dżemil Bej, przybył dnia 11. b. m. z swą świtą do Turynu, przywiózł od Sułtana bogate dary dla Króla Jego Mości.

— Temi dniami spodziewają się zjazdu delegowanych austryackich, piemonckich i parmeńskich, którzy mają oznaczyć, w którym punkcie należałoby łączyć piemonckie i lombardzkie koleje.

Już rozpoczęto roboty fortyfikacyjne w Alessandryi, i zwiedzał je niedawno minister wojny jenerał La Marmora.

Rzym, 8go września. Ojciec Święty asystował dziś zrana z kardynałami w kościele Santa Maria del Popolo nabożeństwu na cześć uroczystości Narodzenia Panny Maryi. Spodziewano sie, że kardynał Viale Prela zasiądzie przy tej uroczystej sposobności w gronie swych kolegów; ale kardynał ten bawi jeszcze w Loreto. Pomimo mianowania jego arcybiskupem Bononii może łatwo nastąpić, że pozostanie w Kuryi na jakiem wysokiem stanowisku urzędowem. Oceniają tu wysoce, i to nie bez powodu, jego znakomite w ciągu dziesięcioletniego pobytu w Wiédniu zebrane doświadczenia w administracyi obok wypróbowanych już dawniej w tym zawodzie zdolności, i najznakomitsze organa konserwacyjnej prasy włoskiej doradzają wyraźnie rządowi rzymskiemu, ażeby mężowi temu poruczył kierunek świeckiego departamentu administracyi państwa kościelnego. Że w tej chwili chodzą pogłoski znów o prawdopodobnem ustąpieniu kardynała Antonelli, jest to tylko naturalny skutek wniosku o blizkiem wystąpieniu kardynała Viale Préla. To pewna wszakże, że izba papiezka zmuszona była w ciągu ostatnich sześciu lat sprzedać na pokrycie wydatków administracyjnych bardzo znaczną cześć dóbr nieruchomych, a oprócz tego zaciągnąć dług na 8 milionów szkudów; ale i tem nawet niezdołano usunąć powtarzającego się co roku niedoboru.

— Monsignor książę *Chigi*, poseł J. Ś. Papieża na koronacyę cesarską w Moskwie, przybył do tego miasta dnia 8. b. m.; posłuchanie jego u J. M. Cesarza odbyć się miało dnia 9 b. m.

— Do dziennika *Mesagere di Modena* donoszę z **Rzymu** z 4go b. m., że J. M. Papież przywrócił odjęte posady niektórym urzędnikom cywilnym i wojskowym, którym za przewiny polityczne dano roku 1850 dymisyę ze służby.

Z **Neapolu** piszą do gazety powszechnej z 6go września: „Miasto Neapol przybrało nagle postać wojenną. W zwykłych koszarach wojskowych nie ma żadnego miejsca próżnego; zabudowanie „Granili“ wzdłuż gościńca wiodącego do Portici obrócono na tymczasowe koszary i umieszczono w nich piechotę i artyleryę, a przed temi koszarami stoją działa długim szeregiem. Przed „Porta Capuana“ i na placu „Mercato“ przed kasztelem del Carmine obozują pułki dragońskie i ułańskie, a osobne pociągi kolei żelaznej zwożą coraz większe zastępy piesze. Łącznie z załogą wynoszącą do 15.000 żołnierza skoncentrowano tu do dzisiejszego wieczora przeszło 45.000 żołnierza. Ta nadzwyczajna koncentracya pochodzi w zamiarze spokojnym, a nawet pobożnym, gdyż służyć ma do uświetnienia uroczystości przypadającej według dawnego zwyczaju corocznie w dniu urodzin Najświętszej Panny, i obchodzonej z paradą wojskową. Wojska miano ściągnąć właściwie dopiero dnia jutrzejszego jako w wilię uroczystości, lecz że jutro niedziela, przeto uskuteczniono to już dzisiaj. Godna zresztą przy tem uwagi, że Król może w ciągu jednego tylko dnia skoncentrować w stolicy armię 50 tysięczną, a to z pozostawieniem jeszcze odpowiedniej załogi wojskowej w Capuy i Gaecie.“

Niemce.

(Nowiny dworu. — Odpust na Jasnej Górze Częstochowej. — Manifest w. księcia Badeńskiego.)

JJ. MM. król i królowa pruska, J. królewicz. M. książę pruski, tudzież książęta Fryderyk Karol i Karol przybyli dnia 12. b. m. do Królewca. J. M. król udał się tegoż dnia w dalszą podróż.

Ksiądz arcybiskup Przyłuski z Poznania przybył 8go b. m. z Granu do Częstochowy; we dworcu kolei żelaznej powitały go deputacye duchownych i świeckich zwierzchności, poczem wysiadł w klasztorze na Jasnej górze. Od dawnego już czasu nie było w Częstochowie tak licznego odpustu, jak tego roku w dniu urodzin Najświętszej Panny. Liczono do 100 księży przyjezdnych oprócz 54 miejscowych, a liczba nabożnych wynosiła do 70.000

Karlsruhe, 6. września. Jego królewicz. Mość książę Fryderyk, który potąd w zastępstwie nieuleczoną choroba dotkniętego brata swego starszego, Ludwika, rządził wielkiem księztwem z tytułu rejenta, przyjął teraz godność i tytuł wielkiego księcia badeńskiego. W tym względzie ogłoszono patent następujący:

„My Frydcryk z Bożej łaski wielki książę badeński, książę Zachringen, obwieszczamy niniejszem publicznie: Po zgonie Naszego ukochanego ojca, Jego królewicz. Mości, wielkiego księcia Leopolda zadecydowali agnaci domu Naszego zgodnie z najdostojniejszą matką naszą, że najukochańszy brat nasz starszy, sukcesyjny wielki książę Ludwik „niezdolny do objęcia rządów wielkiego księztwa i sprawowania ich z dobrem Domu i kraju,“ zaczem My za łaską Bożą i według ustawy domu Naszego powołania do tego, objęliśmy według patentu Naszego z 24. kwietnia 1852 rządy wielkiego księztwa ze wszelkiemi prawami zwierzchnictwa i obowiązkami, lecz powodując

się uczuciom miłości braterskiej uchyliliśmy się wówczas od przyjęcia godności wielko-książęcej. Po czteroletnem przeszło doświadczeniu przekonaliśmy się jednak, że dla zabezpieczenia wszystkich interesów ukochanego kraju naszego, tudzież dla tem zupełniejszego wykonywania Naszych praw i obowiązków niemożemy nadal uchylać się więcej od przyjęcia godności wielko-książęcej, a prócz tego należy Nam i to wziąć pod rozwagę, że gdybyśmy niekorzystali i nadal z praw nam przysłużających, natenczas nietylko Nasza osoba na tem by ucierpiała. Przytłumiając więc osobiste uczucia Nasze ze względu na przyszłość Naszej własnej familii i kraju Naszego, utwierdziliśmy się w tem postanowieniu powtórnie teraz oznajmionemi Nam życzeniami wspomnionych agnatów Naszych: by przyjęciem godności wielko-książęcej urzeczywistnić prawa Nam przysłużające. Oświadczamy tedy, że przypadającą Nam prawem sukcesyjnem godność wielko-książęcą wraz w wszystkiemi prawami i przywilejami niniejszem obejmujemy, i przybieramy tytuł: „Wielkiego księcia badeńskiego." Polecamy przy tem, by wszyscy poddani nasi według tego się zachowali.

Dan z własnoręcznem podpisem Naszym i z wyciśnięciem pieczęci państwa, w Naszem rezydencyonalnem mieście Karlsruhe, dnia 5. września 1856.

Fryderyk.

Meysenburg. Regenauer. Stengel. Wechmar. Ludwig."

Wojsko złożyło dnia dzisiejszego przysięgę wielkiemu księciu Fryderykowi, a do dworów zagranicznych wysłano posłów nadzwyczajnych dla zawiadomienia ich o tym wypadku.

Królestwo Polskie.

(Środki ostrożności przeciw zarazie bydlęcej.)

Warszawa, 16. września. Gazeta warszawska zawiera następujące ogłoszenie: Na zasadzie odezwy JW. konzula jeneralnego królestwa Pruskiego z dnia 18. sierpnia r. b. Komisya rządowa spraw wewnętrznych i duchownych podaje do wiadomości powszechnej, że regencya królewsko-pruska w Opolu, z powodu grasowania zarazy bydlęcej księguszuszem zwanej w królestwie Polskiem we wsi Sarnowie, o mile od granicy pruskiej odległej, postanowiła: 1) Nieprzypuszczać wcale przez granicę swego departamentu bydła rogatego, owiec i trzody chlewnej, kóz, psów i drobiu, tudzież skór z bydła rogatego i innych zwierząt, rogów, łoju nieprzetopionego, paszy suchej i używanych sprzętów stajennych wszelkiego rodzaju. — 2) Nieprzepuszczać także surowej wełny, skór wysuszonych, sierści i włosów zwierzęcych (wyjąwszy szczeciny) skoro nasuwa się uzasadnione przekonanie, że takowe przedmioty pochodzą z miejsc dotkniętych zarazą. — 3) Dozwolić przejścia tylko takim osobom przez granicę, o których z pewnością sądzić można, że nieznajdowały się w miejscu istnienia zarazy, lub tamże niemiały żadnej z bydłem zarażonem styczności. Wszystkim zaś innym osobom, które ze swego powołania mogły mieć styczność z bydłem rogatem, jako to: handlarzom bydła i skór, rzeźnikom, garbarzom, oprawcom, zabronić przejścia granicy, w razie zaś koniecznej tego potrzeby, będą obowiązani podać się poprzednio staraunemu oczyszczeniu pod dozorem policyjnym. — 4) Przerwać wszelką komunikacyę ze wsią Sarnowa. — 5) Niestosujących się do powyższych przepisów pociągnąć stosownie do okoliczności do kary pieniężnej, albo zamknąć w domu aresztu publicznego.

Rosya.

(Zabawy u ambasadorów koronacyjnych. — Nabożeństwo koronacyjne w Petersburgu. — Minister dóbr skarbowych. — Handel zbożem.)

Moskwa, 6. września. Poseł koronacyjny Jej Mości królowej angielskiej lord Granville, który pierwszych dwóch dni tego tygodnia przyjmował u siebie między godziną 10 i 12, urządził dóm swój świetnie i wytwornie, i wydał już pierwszą zabawę wieczorną. Gości było bardzo wiele, a z obcych książąt wszyscy się znajdowali. Bawiono się jak najweselej i wychwalano przedewszystkiem uprzejmość dam — lady Emilii Peel i lady Staffort.

Poseł belgijski, książę Ligne, i poseł sardyński przyjmowali u siebie wczoraj i dnia dzisiejszego. Pierwszy ma pomieszkanie wprawdzie nieobszerne, lecz pięknie urządzone, a że książę przywiózł z sobą żonę, przeto zbierają się w domu jego także i damy.

Dziś jest wilia koronacyi cesarskiej, a w tej chwili (godzina 4 po południu) biją we wszystkie dzwony. Dzisiejszego wieczora odbędzie się nabożeństwo wieczorne w świątyni „Zbawiciela," na którem JJ. MM. Cesarstwo wraz z wszystkimi członkami familii cesarskiej znajdować się będą za carskiemi wrotami.

— Z Rozkazu Cesarza odprawiono w Petersburgu w katedrze Kazańskiej solenne nabożeństwo, w chwili gdy w Kremlu odbywała się koronacya. Msza kończyła się, gdy adjutant doręczył depeszę telegraficzną jenerał-gubernatorowi Ignatiew, z oznajmieniem, które jenerał zgromadzeniu natychmiast odczytał. Depesza zawierała list następujący Cesarski: „Pawle Mikołajewiczu! Za pomocą Boga odbyła się nasza i ukochanej małżonki naszej koronacya dnia 26go sierpnia o dwunastej godzinie 42 minucie. Ogłoś ten wypadek mieszkańcom Petersburga, ażeby razem z nami złożyli podziękę Królowi nad Króli i Panu nad Pany.

Zostaje na zawsze Tobie życzliwy *Alexander*."

Zaraz potem zaintonowano śród grzmotu dział *Te Deum*.

Z **Petersburga**, 13. września donoszą dziennikowi *Nord* telegraficznie, że pan Bazyli Szeremetiew, potomek jednej z najbogatszych i najznakomitszych familii rosyjskich, mianowany jest ministrem dóbr skarbowych państwa. Przydany do pomocy panu Bazylemu Szeremetiewowi w Petersburgu w ministerstwie dóbr skarbowych, według dziennika *Le Nord* jest szambelan Kruszczów, młody zdatny człowiek, który pod zarządem zmarłego Cesarza ukończył swe studyą.

Z **Odesy** donoszą z 8go września: Ceny zboża trzymają się ciągle wysoko, zwłaszcza że znaczna część Rosyi południowej zakupuje w miejscach portowych potrzebne zapasy na zasiew.

Okręta naładowane zbożem dla wybrzeża kaukazkiego odpłynąć mają do Poti, Suchum-Kale, Redut-Kale, Noworosyjska i do Anapy. Większa część tych fortec otrzymać może zapasy zboża tylko z Mikołajewa, gdyż otoczone są dokoła szczepami góralskiemi, które utrudniają wszelką komunikacyę z krajem. Spodziewają się, że okręta te zabierą z powrotem ładunek drzewa orzechowego, które w znacznej ilości tam się znajduje, a od czasu rozpoczęcia wojny nie było wywożone.

Turcya.

(Wiadomości bieżące z Konstantynopola. — Restauracya twierdzy Kalafatu.)

Z **Konstantynopola** otrzymano wiadomość w Marsylii z 4. września, że admirał Houston Stewart odpłynął już do Malty, i że eskadra admirała Lyons wkrótce się tam wybiera. „Journal de Constantinople" utrzymuje za rzecz pewną, że księstwa Naddunajskie nie będą połączone. Do Konstantynopola przybyli inżynierowie angielscy, którzy rozpoczną prace wstępne do Bagdadzkiej kolei żelaznej. „Presse de Orient" zastanawia się nad tem, czy też żołnierze angielscy mają bronić kolei żelaznej od napadu Beduinów? W Palastynie panuje pokój. W Persyi robią przygotowania do świetnego przyjęcia p. Lejeune, który zajechał do posła francuskiego.

W Konstantynopolu zakupiono znaczną ilość zboża. Ministeryum ustaliło się. Projekt bankowy natrafia ciągle jeszcze na przeszkody. W Larysie na pograniczu albańskiem przyszło do walki między Turkami i Albanami nieregularnymi. W Brusie doznano znów trzęsienia ziemi.

— List z Ruszczuka pod dniem 7go b. m. zawiera pogłoskę jakoby turecki oddział załogi Widdinu przeprawił się przez Dunaj do Kalafatu, i jak słychać, użyto tych żołnierzy do zrestaurowania dawnych fortyfikacyi Kalafatu.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Paryż, 18. września. *Monitor* zawiera obszerne sprawozdanie o koronacyi w Moskwie. — Dzienniki z Bayonny donoszą, że deputacya Baskijska zaproszona była do stołu cesarskiego; członkowie deputacyi otrzymali krzyże legii honorowej. — Według prywatnych wiadomości z Konstantynopola pracują Rosyanie nad tem, by rzekę Bug i twierdzę Mikołajew uczynić zupełnie nieprzystępnemi. — Według doniesień z Madrytu z dnia 16. b. m. zaprowadzono w Hiszpanii konstytucyę z roku 1845 z artykułem dodatkowym.

Paryż, 19. września. *Constitutionnel* donosi, że Cesarstwo dnia 1. grudnia zajmą mieszkanie zimowe w Tuileryach. — Hr. Rayneval odjechał wczoraj do Rzymu. Pan Turgot ma wkrótce powrócić do Madrytu. — *Monitor* donosi, że Cesarstwo dnia 18. b. m. zwiedzili zamek Bidache w pobliżu Biarritz, gdzie ich przyjęto bardzo świetnie.

Berlin, 19. września. Dziennik *Hamburger Börsenhalle* donosi z Petersburga, że Cesarz potwierdził statuta trzech wielkich towarzystw żeglugi parowej na czarnem morzu i utrzymania komunikacyi handlowej między głównemi portami morza czarnego, adryatyckiego i śródziemnego.

Parma, 16. września. Stan zdrowia księżny polepsza się znacznie.

Rzym, 14. września. Jutro otwarta będzie prywatna korespondencya telegraficzna między Rzymem a niemiecko-austryackim związkiem telegraficznym. — Jego Świątobliwość ułaskawił dymisyonowanych w r. 1848 oficerów Camillo Prosperi i Lugi Lopez i pozwolił im wstąpić znowu do armii.

Neapol, 12. września. Rząd postanowił połączyć telegrafem ważniejsze miasta Sycylii między sobą i z kontynentem. — Dnia 10. b. m. umarła Maria Teresia Ferdinanda córka hrabiego Trapani mająca $19\frac{1}{2}$ miesiąca.

Odesa, 14go września. Przedwczoraj publikowano tu, że z najwyższego rozkazu ustaje na rok bieżący czynność wszystkich kwarantan w nowej Rosyi i Bassarabii.

Konstantynopol, 12. września. Baron Koller doręczył Sułtanowi uroczyście insygnia orderu św. Szczepana w brylantach. Z Warny donoszą, że proces względem porwania dziewczyny skończony; Sali Basza został uwolniony, Achmet Mustafa za morderstwo skazany na śmierć, innych winowajców skazano na kilkuletnie więzienie. W Angora było dnia 27. z. m. trzęsienie ziemi. Szkody mieszkańców znaczne.

Ateny, 13. września. Na miejsce pana Persiani przeznaczonego do Hanoweru i Oldenburgu mianowany został p. Ozerów ambasadorem rosyjskim przy tutejszym Dworze.

Kurs lwowski.

Dnia 20. września.

		gotówką złr.	gotówką kr.	towarem złr.	towarem kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	4	47	4	50
Dukat cesarski	„ „	4	53	4	55
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	8	25	8	28
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	37$^1/_2$	1	39
Talar pruski	„ „	1	31	1	32
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	1	11	1	12
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	80	10	80	30
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	76	20	76	45
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	83	10	84	—

Wiédeński kurs papierów.

Dnia 18. września.

			w przecięciu
Obligacye długu państwa	5%	za sto 83$^1/_{16}$ 83	83
detto pożyczki narod.	5%	„ 84$^7/_8$ $^3/_4$	84$^{13}/_{16}$
detto z r. 1851 serya B.	5%	„ —	—
detto z r. 1853 z wypłatą	5%	„ —	—
Obligacye długu państwa	4$^1/_2$%	„ —	—
detto detto	4%	„ —	—
detto z r. 1850 z wypłatą	4%	„ —	—
detto detto detto	3%	„ —	—
detto detto	2$^1/_2$%	„ —	—
Pożyczka z losami z r. 1834		„ —	—
detto detto z r. 1839		„ 127$^5/_8$ 127	127$^3/_8$
detto detto z r. 1854		„ 108$^1/_2$	108$^1/_2$
Obl. wiéd. miejskiego banku	2$^1/_2$%	—	—
Obl. lomb. wen. pożyczki z r. 1850	5%	—	—
Obl. indemn. Niż. Austr.	5%	—	—
detto galicyijskie i węgierskie	5%	77 77$^5/_8$	77$^3/_8$
detto krajów koron.	5%	—	—
Akcye bankowe		1072 1067	1070
Akeye n. a. Tow. eskp. na 500 złr.		585	585
Akcye c. k. uprz. Tow. kred. dla hand. i przem.		379$^3/_4$ 375$^1/_2$	377$^3/_4$
Akcye kolei żel. Ces. Ferdynanda na 1000 złr.		2735	2735
Akcye kolei żel. Glognickiej na 500 złr.		—	—
Akcye kolei żel. Edynburgskiej na 200 złr.		—	—
Akc. kol. Budziń.-Lincko-Gmundz. na 250 złr.		—	—
Akcye Dunajskiej żeglugi parowej na 500 złr.		—	—
Akcye austr. Lloyda w Tryeście na 500 złr.		450 455	452$^1/_2$
Galic. listy zastawne po 4% na 100 złr.		—	—
Renty Como		—	—

Wiédeński kurs wekslów.

Dnia 18. września.

		w przecięciu
Amsterdam za 100 holl. złotych	—	— 2 m.
Augsburg za 100 złr. kur.	104$^3/_4$ 105$^1/_2$ l.	105$^1/_4$ uso.
Frankfurt n. M. za 120 fl. na stopę 24$^1/_2$ fl.	104$^1/_2$	104$^1/_2$ 3 m.
Genua za 300 lire nowe Piemont.	121$^1/_2$	121$^1/_2$ 2 m.
Hamburg za 100 Mark. Bank.	77$^1/_2$ $^3/_4$	77$^5/_8$ 2 m.
Lipsk za 100 talarów	—	— 2 m.
Liwurna za 300 lire toskań.	—	— 2 m.
Londyn za 1 funt. sztrl.	10—10$^1/_2$ 16 15 15 l.	10—15 3 m.
Lyon za 300 franków	—	— 2 m.
Medyolan za 300 lire austr.	103$^3/_4$ 104	103$^7/_8$ 2 m.
Marsylia za 300 franków	121$^5/_8$ 122	121$^3/_4$ 2 m
Paryż za 300 franków	121$^3/_4$ 122$^1/_4$ 122	122 2 m.
Bukareszt za 1 złoty Para	260 261	260 31 T. S.
Konstantynopol za 1 złoty Para	—	— T. S.
Cesarskie dukaty	8$^3/_8$ $^7/_8$ $^5/_8$ t.	8$^5/_8$ Agio.
Dukaty al marco	—	— Agio.

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 20. września.

Oblig. długu państwa 5% 82$^5/_8$; 4$^1/_2$ —; 4% —; 4% z r. 1850 —. 3% —; 2$^1/_2$% —. Losowane obligacye 5% —. Losy z r. 1834 za 1000 złr. —; z r. 1839 —. Wiéd. miejsko bank. —. Węgiers. obl. kamery nadw. —. Akcye bank. 1071. Akcye kolei półn. 2720. Glognickiej kolei żelaznej —. Oedenburgskie —. Budwajskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 564. Lloyd 450. Galic. listy zast. w Wiédniu —. Akcye niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego à 500 złr. — złr.

Amsterdam l. 2 m. 87. Augsburg 105$^1/_8$ 3 m. Genua — l. 2 m. Frankfurt 104$^1/_4$ 2 m. Hamburg 77$^1/_2$ 2 m. Liwurna 105 l. 2 m. Londyn 10 — 11$^1/_2$. 2 m. Medyolan 103$^7/_8$. Marsylia 121$^1/_4$. Paryż 121$^5/_8$. Bukareszt 261. Konstantynopol —. Smyrna —. Agio duk. ces. 8$^1/_2$. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —; lit. B. — Lomb. —. 5% niż. austr. obl. indemn. —; innych krajów koron. —. Renty Como. —. Pożyczka z r. 1854 108. Pożyczka narodowa 83$^{13}/_{16}$. C. k. austr. akcye skarb. kolei żelaz. po 500 fr. — fr. Akcye c. k. uprzywil. zakładu kredyt. 362$^3/_4$. Hypotekar. listy zastawne —. Akcye zachodniej kolei żelaznej 214.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 20. września.

Książę Czartoryski Aleksander, z Brodów. — Hr. Ożarowski Konstant. z Laszek. — PP. Osmólski Szymon, z Janczyna. — Madurowicz Walenty, c. k. dyrektor finans. kraj. i radca minist., z Sambora. — Czacki Aleks., z Krechowa. — Mysłowski Kajetan i Czajkowski Teodor, z Krakowa. — Bielawski Walenty, c. k. radca sąd. kraj., z Sanoka. — Janiszewski Jul., z Mikołajowa.

Dnia 21. września.

PP. Jägermann Franc., c. k. radca sąd. kraj., z Kołomyi. — Rolland Gründenfels Józef, z Steposian dóln. — Cikowski Antoni i Reisinger Aleksander, c. k. dyrektor techn. akademii, z Wiédnia. — Winnicki Tyt., z Nowosiółek.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 20. września.

Hr. Thun, c. k. feldmarszałek porucznik, do Tarnopola. — Hr. Karnicki Teodor, do Wołczuch. — PP. Rozwadowski Ernest, do Hładek. — Martinet, c. k. radca sąd. kraj., do Złoczowa. — Radziejowski Edw., do Gajów. — Hohendorf Eust., do Bara. — Selinger, c. k. kapitan aud., do Bartatowa. — Kirschniger, c. k. kapitan, do Dembicy.

Dnia 21. września.

PP. Weinfeld Józef, c. k. komis. obw., do Żółkwi. — Lewicki Józef do Sarnów.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie

dnia 19. września.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6. god. zrana	324.89	+ 10.1°	84.3	południowy sł.	pochmurno
2. god. popoł.	323.44	+ 15.9°	63.3	„ „	„
10.god. wiecz.	323.99	+ 12 5°	88.1	połud.-zach. „	„

TEATR.

Jutro o 5tej godzinie po południu na strzelnicy **pierwszy popis** przybyłego z Ungwaru towarzystwa muzyków pod dyrekcyą p. *Alberta Szikory.*

KRONIKA.

Na dniu 16. września o godzinie 10. zrana odbyło się w Wiédniu uroczyste otwarcie zgromadzenia naturalistów w wielkiej sali redutowej. Liczba zebranych dotąd gości jest równie wielka, jak świetność jaśniejących między nimi nazwisk, które połączone są nierozdzielnie z historyą umiejętności uprawianej przez ich reprezentantów. Interes wiążący się w wielu względach z tem zgromadzeniem, znachodzi najżywszy wyraz w udziele, jaki objawia się zarówno w najwyższych kołach jak i w ukształconych klasach publiczności. Tym udziałem składa Wiédeń swój hołd powadze umiejętności. Zagaił posiedzenie profesor Dr. Hyrtl, jak wiadomo jeden z najsławniejszych członków medycznego wydziału uniwersytetu wiédeńskiego. Była to doskonała, cała powagą ducha natchnieta mowa, wyjaśniająca w klasycznej formie, cokolwiek w Wiédniu, i względnie w całej monarchyi austryackiej, a mianowicie od roku 1832, kiedy odbyło się pierwsze tego rodzaju zgromadzenie w Wiédniu, na polu nauk przyrodzonych dokonanem zostało. Zakończyła mowę bardzo szczęśliwie zastosowana apostrofa do Jego Mości Cesarza, opiekuna i protektora prawdziwego postępu we wszystkich sferach cywilnego i publicznego życia. Na kolei olbrzymiego rozwoju, na jaką sprowadzone zostały materyalne interesa Austryi, nietylko niepodobna obejść się bez rozświetlającego żywiołu nauk przyrodzonych, ale potrzeba nawet rozwijać je i pielęgnować z większym jeszcze zapałem i gorliwością. Pismo pana ministra spraw wewnętrznych, odczytane po tej przemowie, powitało całe zgromadzenie z wielką uprzejmością. Osobno zaś, w imieniu stołecznego miasta Wiédnia, miał p. burmistrz Seiller krótką przemowę, która zawierała w sobie również serdeczne powitanie.

— Anglicy nie spożywają wprawdzie tyle jaj co Francuzi, którzy corocznie potrzebują 7 do 8000 milionów sztuk, ztemwszystkiem jednak i w Anglii zjadają rocznie do 1500 milionów jaj, z których 400 milionów przychodzi z Irlandyi a 100 milionów z lądu stałego. Handel ten przywozowy wzmógł się teraz znacznie, a w latach 1852 — 1854 przywieziono z kontynentu rocznie w przecięciu 110,123.130 milionów jaj, znajdując w tym względzie główne ułatwienie w kolei żelaznej. Jedna część tego towaru nadeszła ze Szkocyi, a jaja zakupywano aż w okolicy Dumfriesu, poczem opakowane w słomie transportowano otwartemi powozami aż do Carlisle. W tem miejscu przeszedł towar w ręce przekupniów, którzy go koleją żelazną wysłali do Londynu. Inna część pochodzi zaś z Irlandyi, gdzie przy skupywaniu jaj zachowują system właściwy. I tak chodzą za tem zakupnem małe chłopięta niżej 9 lat mające, każdy w swoim powiecie. Taki chłopczyna zwiedza codzień domy włościan, zbiera jaja do kosza i znosi je na miejsce przeznaczone, przy czem musi nie raz do 15 mil angielskich odbyć drogi. Na dziesięciu jajach zarabia zwykle tylko 1 penny, a za to ryzykuje pieniądz wyłożony na zakupno towaru i ponosi szkodę podczas transportu potłuczonych. Następnie układają jaja w wielkie kosze aż do 8000 sztuk, i odsyłają je albo do Dublina, lub wprost do Anglii. Przydarza się nie raz, że w ciągu jednego dnia dostawiają do Liwerpola do miliona sztuk jaj. Wartość spożywanych rocznie jaj w Anglii obliczają na 1500 milionów funtów szterlingów.

— Dnia 16. b. m. trzy kwadranse na dziewiątą rano czuć się dało w Tryeście przy zupełnie pogodnem niebie dość silne trzęsienie ziemi; trwało trzy do czterech sekund. W przeszłym roku dnia 9. lutego o trzeciej godzinie rano czuć się dało podobne trzęsienie.

Główny Redaktor **M. Szrzeniawa Sartyni.** *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*